

URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

Delegatura w Katowicach

40-048 Katowice, ul. Kościuszki 43
tel. 32 256 46 96, 32 255 26 47, 32 255 44 04
fax 32 256 37 64
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dnia 30 grudnia 2014 r.

RKT-61- 17 /14/MZ

POSTANOWIENIE Nr 1

Na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz § 2 pkt 4 i § 5 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

wszczyzna się z urzędu w dniu 30 grudnia 2014 r. **postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów** w związku z podejrzeniem podejmowania przez Skandia Życie Towarzystwo Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie bezprawnych działań noszących znamiona praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcach umów indywidualnych lub grupowych ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi, postanowień określających opłaty, pobierane w związku z rozwiązaniem przez konsumentów umów ubezpieczenia (w przypadku indywidualnych umów ubezpieczenia) albo w związku z rezygnacją konsumentów z ubezpieczenia (w przypadku grupowych ubezpieczeń), które pobierane są z wartości rachunku jednostek funduszu kapitałowego, co może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a tym samym może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej „Prezesem Urzędu”), zostały przeprowadzone z urzędu postępowania wyjaśniające o sygn. RKT-403-18/12/MZ i RKT-405-23/14/MZ, mające na celu wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przez Skandia Życie Towarzystwo Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie (zwaną dalej także „Spółką”).

W toku przedmiotowych postępowań zbadano warunki umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym zawieranych przez Spółkę w oparciu o wykorzystywane w obrocie z konsumentami wzorce umowne. Na podstawie analizy ich treści Prezes Urzędu powziął podejrzenie, iż w zakresie opisanym w sentencji niniejszego postanowienia mogło dojść do naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z powołanymi przepisami zakazane jest stosowanie

praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

W toku postępowania ustalono, że Spółka stosuje wzorce umowne, wykorzystywane przy zawieraniu indywidualnych umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym albo oferowaniu przystąpienia do grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

W przypadku przedterminowego rozwiązania umowy albo rezygnacji z grupowego ubezpieczenia wysokość świadczenia wykupu w zakresie wartości części bazowej rachunku uwzględnia jej pomniejszenie o określoną procentowo wartość, wskazaną w tabeli zamieszczonej w załączniku do ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Wysokość świadczenia wykupu na dany dzień jest równa wartości części wolnej rachunku oraz określonego procentu wartości części bazowej rachunku, który jest wskazany w załączniku do ogólnych warunków ubezpieczenia. Wysokość procentu ustalana jest na podstawie okresu ubezpieczenia dla danej umowy, aktualnego na dzień jej zawarcia, oraz roku, w którym następuje rozwiązanie umowy.

Na podstawie postanowień wzorców umów, takich jak np.: punkt 15 Załącznika nr 1 do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze Składką Regularną Skandia Future (OW-R-FTR-120915), punkt 15 Załącznika nr 1 do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze Składką Regularną Idealny Start (OW-R-IDS-121115) czy punkt 17 Załącznika nr 1 do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze Składką Regularną Skandia Benefit (OW-R-BENF-120915), w których pobierana jest składka regularna, określony procent części bazowej rachunku wypłacany ubezpieczającemu, w przypadku odpisania jednostek funduszy z części bazowej rachunku w związku z całkowitą lub częściową wypłatą świadczenia wykupu wynosi w pierwszym i drugim roku 2%, niezależnie od okresu ubezpieczenia na dzień zawarcia umowy. W trzecim roku jest to np. 20%, w czwartym - 30%, w piątym - 40%, w szóstym - 50% itd.

Zgodnie z postanowieniami wzorców umów, takich jak np. punkt 12 Załącznika nr 1 do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze Składką Regularną „db Inwestuj w Przyszłość - Nawigator” (OW-R-NAW-140327) oraz punkt 13 Załącznika nr 1 do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze Składką Regularną „Vital” (OW-R-VTL-140219) konsument otrzymuje, w przypadku odpisania jednostek funduszy z Części Bazowej Rachunku, w związku z całkowitą wypłatą świadczenia wykupu, 50% części bazowej rachunku, gdy wypłata ta następuje w pierwszym, drugim lub trzecim roku trwania umowy, 55% w czwartym roku, 60% w piątym itd. Na podstawie punktu 11 Załącznika nr 1 do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze Składką Regularną „Global selection” (OW-R-GSI-140407) konsument otrzymuje, w przypadku odpisania jednostek funduszy z Części Bazowej Rachunku, w związku z całkowitą wypłatą świadczenia wykupu, 51% części bazowej rachunku, gdy wypłata ta następuje w pierwszym roku trwania umowy, 61% w drugim roku, 71% w trzecim roku itd.

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 153, poz. 1503 ze zm. - dalej także jako „ustawa o z.n.k.”) czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta.

Działanie Spółki polega na potrącaniu określonych kwot (nie nazwanych opłatami), w związku z rozwiązaniem umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym albo odpowiednio rezygnacji z grupowego ubezpieczenia i dokonania wykupu jednostek funduszu. Należy zauważyć, że w czasie trwania umowy konsumenci obciążani są różnego rodzaju opłatami (np. administracyjną, za zarządzanie aktywami, za ryzyko, od aktywów, operacyjną), które są związane z wykonywaniem umowy. Spółka przeniosła na konsumenta ryzyko gospodarcze związane z możliwością rozwiązania przez niego umowy albo rezygnacji z grupowego ubezpieczenia. Uzasadnieniem stosowania tak rygorystycznego automatyzmu nie może być okoliczność, że umowy ubezpieczenia na życie mają ze swej natury długoterminowy charakter.

Niewątpliwą korzyścią dla Spółki jest potrącenie przez nią określonych kwot w związku z rozwiązaniem umowy albo rezygnacji z grupowego ubezpieczenia i wykupu jednostek funduszu. Potrącane kwoty określone są z góry, w wysokości uzależnionej od zgromadzonych przez konsumenta środków. Należy zauważyć, iż ww. sposób rozliczenia stron został przewidziany nie tylko w sytuacji niedopełnienia przez ubezpieczającego obowiązków umownych, ale także w razie wypowiedzenia przez niego umowy, czyli skorzystania z przysługującego mu uprawnienia do rozwiązania umowy.

Biorąc pod uwagę, że zakwestionowane zachowania mogą być sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz uwzględniając, że zachowania te mogą godzić w interesy konsumentów jako zbiorowości, Prezes Urzędu uznał, że wszczęcie przeciwko Skandia Życie Towarzystwo Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej z siedzibą w Warszawie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stało się konieczne i uzasadnione.

Na postanowienie niniejsze zażalenie nie przysługuje.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Maciej Fragsztajn